

Projekat je podržalo
**Ministarstvo kulture i informisanja
Republike Srbije**

K O N C E R T

Prijatelji koncerta:

**Muzička omladina Novog Sada
Srpsko narodno pozorište
Vojvođanski simfonijski orkestar
Muzička škola "Isidor Bajić"
Leskovački kulturni centar
Kulturni centar Zrenjanin
Fakultet umetnosti u Nišu**

**SIMFONIJSKOG ORKESTRA
AKADEMIJE UMETNOSTI
u okviru projekta
"Od juga ka severu – koncertna turneja
Simfonijskog orkestra AUNS"**

**Koncert posvećen uspomeni na maestra
Mladena Jagušta**

**Dirigent
Andrej Bursać**

**Nedelja, 7. decembar 2025. godine u 20 časova
Novi Sad, Sinagoga**

PROGRAM

Antonjin Dvoržak (1841 – 1904): Slovenska igra br. 2, op. 72

Edvard Grig (1843 – 1907): Per Gint, Svita br. 1

Jutarnje raspoloženje

Osina smrt

Anitrin ples

U pećini planinskog kralja

Žorž Bize (1838 – 1875): Karmen svita br. 1

Preludijum

Aragonka

Segedilja

Zmajevi iz Alkale

Toreadori

Petar Iljič Čajkovski (1849 – 1893): „Krcko Oraščić“, baletska svita op. 71a

Uvertira

Marš

Ples šećerne vile

Ruski ples trepak

Arapski ples

Kineski ples

Ples crvenih flaute

Valcer cveća

Simfonijski orkestar Akademije umetnosti. Iako su profesori i studenti Akademije umetnosti od samog nastanka ove visokoškolske ustanove negovali kamerno i orkestarsko muziciranje, povod za osnivanje Simfonijskog orkestra Akademije umetnosti bio je završni koncert 13. Susreta muzičkih akademija Jugoslavije, održan u Novom Sadu 24. maja 1986. godine. Tom prilikom studenti s različitih jugoslovenskih visokih muzičkih škola učestvovali su u pripremi Mocartovog *Rekvijema* i Listovog *Koncerta za klavir i orkestar br. 1*, pod dirigentskom palicom maestra Mladena Jagušta. Posle uspešno izvedenog programa, tadašnje rukovodstvo Akademije odlučuje se za formiranje stalnog simfonijskog ansambla čiji će sastav činiti studenti AU koji bi u toku svog školovanja imali prilike da realizuju po dva ili više projekata za vreme studijske godine. Na ovaj način, svaki student instrumentalista stekao bi praktično iskustvo orkestarskog muziciranja, koje ga čeka i u budućem profesionalnom radu. Već u decembru 1986. godine ovaj ansambl predstavio se publici zajedno s Mešovitim horom Akademije umetnosti, što će biti gotovo redovna praksa sve do danas. Naime, pored simfonijske muzike, orkestar će u toku tri decenije svog postojanja često izvoditi repertoar koji uključuje mise, oratorijume i druga vokalno-instrumentalna dela. Simfonijski orkestar Akademije umetnosti ostvario je do sada gotovo stotinu koncerata u Novom Sadu, a neretko su programi bili izvođeni i u Kolarčevoj zadužbini u Beogradu, u Negotinu, Somboru, Zrenjaninu i Subotici. Posle dugogodišnjeg delovanja maestra Mladena Jagušta, stalni dirigent ansambla danas je prof. Andrej Bursać, a kao gostujući dirigenti nastupali su Željka Milanović, Fedor Prodanov, Berislav Skenderović, Saša Nikolovski Đumar (Makedonija), Tomislav Fačini (Hrvatska), Ilmar Lapinš (Litvanija), Mark Rasel Smit (SAD), Klaudio Vandeli (Italija) i dr.

Sa Simfonijskim orkestrom Akademije umetnosti nastupali su naši renomirani umetnici: Rita Kinka, Kemal Gekić, Iris Kobal, Ištvan Varga, Dejan Bogdanović, Irina Jašvili, Dorijan Leljak, Ratimir Martinović, Željko Lučić, Milan Miladinović, Mihajlo Zurković, Aleksandar Tasić, Laura Levai Aksin, Robert Lakatoš, Jasminka Stančul, Dejan Mladenović, Florijan Balaž, Jadranka Petrović, Ljudmila Gros i mnogi drugi.

Andrej Bursać, dirigent, tokom osnovnih studija dirigovanja staje na čelo čuvenog zrenjaninskog hora „Josif Marinković“, koji je u Velikoj Britaniji proglašen najboljim horom sveta. Preuzimajući ansambl ostvaruje izuzetno uspešne koncerte i gostovanja u zemlji i inostranstvu. Po okončanju osnovnih studija klavira i dirigovanja, završava magistarske studije dirigovanja. Umetničko angažovanje je u tom periodu usmereno ka koncertima sa Simfonijskim orkestrom i horom Akademije umetnosti, kao i sa horom Radio televizije Srbije, sa kojim snima odabrana dela Milojevića i Slavenskog. Dalja umetnička aktivnost se razvija u saradnji sa Operom Srpkog narodnog pozorišta, Simfonijskim orkestrom RTS-a, Vojvođanskim simfonijskim orkestrom, Simfonijskim orkestrom i horom AUNS-a, Novosadskim kamernim orkestrom, ansamblom „Camerata Academica“ i dr. Uz podršku Izvršnog veća AP Vojvodine, 2006. godine osniva Vojvođanski mešoviti hor. Sa ansamblom nastupa na brojnim domaćim i međunarodnim pozornicama, izvodeći premijerne a cappella programe sačinjene od dela domaćih i stranih autora, kao i velike vokalnoinstrumentalne forme. U svom profesionalnom radu, posebnu pažnju posvećuje mladim muzičarima. Godine 2010. preuzima vođstvo Simfonijskog orkestra Akademije umetnosti u Novom Sadu. Sa ovim ansamblom izvodi kapitalna dela simfonijske muzike, instrumentalna i vokalno instrumentalna dela savremenih autora, sarađuje sa talentovanim, još neafirmisanim solistima, kao i eminentnim umetnicima, te ostvaruje zajedničke projekte sa sličnim institucijama iz Srbije i okruženja.

Pored svojih umetničkih aktivnosti, predavao je kao gostujući profesor na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku, obavljao je funkciju člana gradskog veća za kulturu grada Novog Sada (2008–2012), bio je jedan od inicijatora kandidature Novog Sada za Evropsku prestonicu kulture i prvi predsednik Organizacionog odbora ove kandidature. Redovni je profesor Akademije umetnosti u Novom Sadu.

Slovenske igre br. 2 op. 72 prvobitno su bile napisane za klavir u četiri ruke. Ubrzo nakon objavljivanja, one su orkestrirane i kao takve postaju internacionalno poznate. Iako nose naziv „slovenske“, Dvoržak u njima ne citira narodne melodije, već evocira njihov duh koristeći tradicionalne ritmičke obrasce i strukture narodnih plesova. Ritam sinkopirane polke u sofisticiranom orkestarskom aranžmanu pokazuje Dvoržakovu spretnost u preplitanju nacionalnih elemenata sa klasičnom kompozicionom tehnikom, što je obezbedilo ovom delu mesto u standardnom orkestarskom repertoaru. Nacionalno stilsko opredeljenje ovog opusa podržao je i Johanes Brams, čuveni nemački kompozitor, inače blizak Dvoržakov prijatelj.

Umetnost u romantizmu postala je sredstvo izraza dubokih emocija, unutrašnjih borbi i pre svega, odraz ljubavi prema sopstvenoj zemlji. Umetnici su težili da svojim delom prenesu duh naroda, ne samo iz umetničkih pobuda, već s željom da angažovano prenesu poruku borbe za samostalnost i slobodu. Henrik Ibzen, norveški dramaturg i pesnik, smatrao je pozorište sredstvom za pokretanje društvenih i političkih pitanja, a njegova pesnička drama „Per Gint“ smatra se jednim od najvažnijih dela norveške književnosti. Duboko ukorenjena u specifičnim elementima skandinavske kulture, nordijskom folkloru, narodnim pričama i mitološkim likovima, drama je iziskivala muziku ekvivalentne ljubavi prema norveškom identitetu. Upravo takvu muziku za Ibzena komponovao je njegov prijatelj, **Edvard Grig**. To je partitura duboko povezana s glasom i plesom naroda, inspirisana tradicionalnim melodijama, ujedno bogata melodikom i raznolikošću orkestarskih boja. Četiri stava **svite Per Gint – Jutarnje raspoloženje, Osina smrt, Anitrin ples, U pećini planinskog kralja** odražavaju događaje iz drame, kao i unutrašnje sukobe, potragu za smislom života i složenost samog lika romantičarskog junaka koji je u centru pažnje dramskog dela.

Bizeova opera „Karmen“, s pričom o nemogućoj ljubavi između vojnika Don Hozea i ciganke po kojoj opera nosi ime, dočekana je skandaloznim komentarom da je „previše vulgarna“. Njen uspeh dolazi nakon smrti kompozitora, pre svega zahvaljujući sviti čiji su stavovi bazirani na odlomcima iz ovog muzičko-scenskog dela. Energичnim ritmovima pod uticajima flamenka i raskošnim melodijama, puna života i temperamenta, svita prenosi emocije koje su ključne za sam sadržaj opere. Ona započinje uzbudljivim i napetim *Preludijumom*, nakon čega sledi *Aragonka*, živahni, strastveni ples uz intenzivne ritmove daira, karakteristične za špansku regiju Aragon. Naredni stav je melodični *Intermeco*, posle koga je čuvena *Segedilja*, zasnovana na muzici iz arije glavne junakinje u kojoj ona izaziva Don Hozea. Čak i u orkestarskoj verziji, bez teksta, Bize uspeva da oslika strast, slobodu i fatalnost Karmen. Dramatičnu atmosferu borbe i trijumf uzavrele španske koride i toreadora donose poslednja dva stava – *Zmajevi iz Alkale* i *Toreadori*. Relativno oskudan Bizeov opus, izgubljeni autografi i nemarnost izdavača koji su posthumno objavljivali neautorizovane verzije ove svite, doveli su do brojnih, različitih verzija ove partiture. Jedno je sigurno – Karmen je obeležila Bizeovu karijeru, značajno obogatila francusku muziku i nastavila da živi kao inspiracija mnogim drugim, kasnijim kompozitorima.

Balet „Krcko Oraščić“ Petra Iljiča Čajkovskog nezaobilazni je deo božićnog i novogodišnjeg muzičkog repertoara svetskih muzičkih scena. Isprva, „Krcko“ nije uživao popularnost kao muzičko-scensko delo. Nju je „ukrala“ svita iz ovog baleta - koncertna adaptacija baletskih numera, izvedena devet meseci pre premijere samog baleta 1892. godine. Tako je u stvari ona najavila čuveno delo koje postavljaju gotovo sve ozbiljnije baletske kuće sveta. Selekcija od osam najpoznatijih numera postala je „hit“ klasične muzike. Minijatura uvertira daje kratku, efektanu najavu tematskih elemenata korišćenih u ostatku dela. Drugu celinu čini niz karakterističnih plesova – svečani, vojnički marš, ples šećerne vile „zašećeren“ zvukom vibrafona ili čeleste, što je u ono vreme bio

ekskluzivan instrument, te nacionalno obojene igre ruskog, arapskog i kineskog zvučnog „miljea“. Ovaj sled igara završava se plesom trščanih flauta. Delo zaključuje čuveni *Valcer cveća*, pun elegancije, gracioznosti i romantike. Skoro je sigurno da svako ko prati medije za vreme decembarskih praznika sluša odlomke iz ove svite bilo da je reč o koncertima, božićnim reklamama ili praznično inspirisanim filmovima.

Jana Tomić, studentkinja muzikologije